

WIECZNE PRZYMIERZE

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 9 października

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Rdz 12,1-3; Rz 4,1-5; Wj 2,24; Pwt 5,1-21; 26,16-19; 8,5; Mt 28,10.

TEKST PAMIĘCIOWY: „I ustanowię przymierze moje między mną a tobą i potomkami twoimi po tobie według pokoleń ich jako przymierze wieczne, abym był Bogiem twoim i potomstwa twego po tobie” (Rdz 17,7).

„I widziałem innego anioła, lecącego przez środek nieba, który miał ewangelię wieczną, aby ją zwiastować mieszkańcom ziemi i wszystkim narodom, i plemionom, i językom, i ludom” (Ap 14,6). Zwróć uwagę na to, że jest to *ewangelia wieczna*, która zawsze istniała i była obiecana nam w Jezusie Chrystusie „przed dawnymi wiekami” (Tt 1,2).

Nic dziwnego, że *Biblia* mówi czasami o *(od)wiecznym przymierzu* (zob. Rdz 17,7; Iz 24,5; Ez 16,60; Hbr 13,20), gdyż istotą ewangelii jest przymierze, a istotą przymierza jest ewangelia. Bóg z miłości i zbawczej łaski oferuje ci zbawienie, na które nie zasługujesz i na które nie jesteś w stanie sam zapracować, a ty w odpowiedzi na to miłujesz Go „z całego serca swego i z całej duszy swojej, i z całej myśli swojej, i z całej siły swojej” (Mk 12,30), miłością, która przejawia się w posłuszeństwie Jego prawu: „Na tym bowiem polega miłość ku Bogu, że się przestrzega przykazań jego, a przykazania jego nie są uciążliwe” (1 J 5,3).

W tym tygodniu przyjrzymy się pojęciu przymierza wyrażonemu w *Księdze Powtórzonego Prawa*, w której opisane zostało przymierze Boga z Izraelitami oraz to, co z niego wynikało.

W całej *Biblii* przymierze i ewangelia idą ze sobą w parze. Choć pojęcie przymierza istniało przed powstaniem narodu izraelskiego (na przykład przymierze Boga z Noem) i choć obietnica przymierza została dana wcześniej, to jednak przymierze zostało wyrażone najpełniej w postępowaniu Boga z Jego ludem, Izraelem, poczynszy od patriarchów, przodków Izraela.

Od początku centralną prawdą przymierza była ewangelia — zbawienie wyłącznie przez wiarę.

Przeczytaj Rdz 12,1-3; 15,5-18, Rz 4,1-5. Jaka obietnica przymierza została dana Abrahamowi (na początku zwano go Abramem) i jak ewangelia została zawarta w tej obietnicy?

Abraham uwierzył Bogu — uwierzył w dane mu przez Boga obietnice — i został usprawiedliwiony przez Niego. Jednak to oświadczenie/zapewnienie nie było oparte na taniej łasce. Abraham starał się dotrzymać ze swojej strony przymierza przez posłuszeństwo — chociażby takie jak to na górze Moria, opisane w 22. rozdziale *Księgi Rodzaju*. Czynił to, choć „wiarę jego poczytuje mu się za sprawiedliwość” (Rz 4,5). Dlatego po upływie wielu wieków Paweł posłużył się przykładem Abrahama, by przedstawić, co znaczy żyć według obietnic przymierza danych przez Boga Jego ludowi.

Ten temat przewija się w całej *Biblii*. Paweł przywołał go ponownie w Ga 3,6, gdzie znowu cytuje Rdz 15,6, mówiąc o wierze Abrahama poczytanej mu „ku usprawiedliwieniu”, a następnie nawiązuje do obietnicy po raz pierwszy danej Abrahamowi, iż wszystkie narody będą błogosławione w jego potomstwie (zob. Ga 3,8-9). Obietnice przymierza są dane wszystkim, Żydom i poganom, „którzy są z wiary” (Ga 3,7), a zatem są oni usprawiedliwieni przez wiarę niezależnie od uczynków prawa — chociaż ze względu na przymierze są zobowiązani do przestrzegania prawa.

Gdy Jeremiasz mówi o nowym przymierzu, czyni to w kontekście prawa Bożego: „Lecz takie przymierze zawrę z domem izraelskim po tych dniach, mówi Pan: Złożę mój zakon w ich wnętrzu i wypiszę go na ich sercu. Ja będę ich Bogiem, a oni będą moim ludem” (Jr 31,33). Nawiązuje tym samym do słownictwa *Księgi Kapłańskiej*: „Będę się przechadzał wśród was i będę waszym Bogiem, a wy będziecie moim ludem” (Kpł 26,12).

Jak pojęcie prawa i ewangelii w kontekście przymierza ma się do poselstwa trzech aniołów z 14. rozdziału *Apokalipsy Jana*, czyli ostatniego Bożego przesłania dla świata?

„Nie przez wzgląd na twoją sprawiedliwość i prawość twego serca idziesz, aby wziąć ich ziemię w posiadanie, lecz z powodu niegodziwości tych narodów wypędza je Pan, Bóg twój, przed tobą i aby dotrzymać słowa, które Pan dał pod przysięgą twoim ojcom, Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi” (Pwt 9,5; zob. także Pwt 9,27). Jak prawda dotycząca obietnic przymierza została ukazana w tym wersecie?

Także tutaj mamy do czynienia z przymierzem łaski. Bóg działał dla dobra Żydów wbrew ich błędom. (Z pewnością tak samo ewangelia działa dzisiaj). Na mocy obietnicy danej ich przodkom łaska Boża była okazywana kolejnym pokoleniom.

W swoim postępowaniu wobec izraelskiego ludu, któremu dane zostały obietnice przymierza, Mojżesz często odwoływał się do obietnic przymierza danych patriarchom.

Przeczytaj Wj 2,24; 6,8; Kpł 26,42. W jaki sposób to, co zostało tu powiedziane, pomaga nam zrozumieć, jak działają obietnice przymierza?

Wyjście z Egiptu — wielki symbol zbawczej łaski Boga — było także oparte na przymierzu zawartym przez Pana z przodkami Izraelitów. Tak więc jeszcze przed narodzeniem spadkobierców przymierza dane im zostały obietnice. Zatem bez żadnej zasługi ze swojej strony (delikatnie mówiąc) otrzymali oni obietnicę wyzwolenia, którego Bóg dokonał przez szereg nadzwyczajnych działań związanych z wyjściem z Egiptu.

Oczywiście był to dopiero początek. Rzeczywiście Izraelici wyszli z Egiptu. Ale dokąd? Tak, przybyli do góry Synaj, gdzie przymierze z nimi zostało oficjalnie zawarte (zob. 20. rozdział *Księgi Wyjścia*). W centrum tego przymierza znajdowały się ewangelia i prawo, czyli dziesięcioro przykazań, których mieli przestrzegać — przejaw ich zbawczej więzi z Panem, który ich odkupił (ewangelia). Tak więc raz po raz w *Księdze Powtórzonego Prawa* byli oni wzywani do posłuszeństwa prawu w ramach ich obowiązków dotyczących przymierza zatwierdzonego na Synaju.

Jaką rolę powinno odgrywać prawo Boże w naszym życiu, skoro zostaliśmy zbawieni z łaski, i dlaczego prawo to jest ważne w naszym doświadczeniu z Bogiem?

Choć pojęcie przymierza (hebr. *berit*) opisujące więź Boga z Jego ludem występuje w całej *Biblii*, słowo to tak często pojawia się w *Księdze Powtórzonego Prawa*, iż jest ona nazywana *Księgą przymierza*.

Przejrzyj Pwt 5,1-21. W jaki sposób to, co zostało tutaj napisane, pomaga nam wykazać, jak niezwykle ważna jest idea przymierza (hebr. *berit*) w *Księdze Powtórzonego Prawa*?

Niedługo po tym, jak Izraelici zostali wyzwoleni z niewoli egipskiej, Bóg zawarł z nimi przymierze na górze Synaj, czyli przed mającym nastąpić wkrótce wejściem do Ziemi Obiecanej. I wreszcie po czterdziestu latach zwłoki, tuż przed ponownie zaplanowanym wejściem do Ziemi Obiecanej, będącym jedną z najważniejszych części obietnicy przymierza (zob. Rdz 12,7; Wj 12,25), Pan przez Mojżesza przypomniał im dziesięcioro przykazań, aby podkreślić, jak ważne jest dla Izraelitów odnowienie ich obowiązków związanych z przymierzem.

Tak, Pan zamierzał wypełnić wobec nich swoje obietnice przymierza. Jednak oni zostali zobowiązani do wypełniania umowy ze swojej strony: „I oznajmił wam swoje przymierze, które nakazał wam zachowywać: dziesięć słów, które wypisał na dwóch kamiennych tablicach” (Pwt 4,13). Bóg uczynił to na Synaju, a teraz ponowił to w ziemi moabskiej, tuż przed tym, jak mieli pojąć Ziemię Obiecaną na mocy obietnicy danej ich przodkom przed wiekami, a będącej przejawem wiecznego przymierza zawartego przed powstaniem świata.

„Zanim założone zostały fundamenty ziemi, Ojciec i Syn połączyli się w przymierzu, aby odkupić człowieka, gdyby ten został pokonany przez szatana. Podają sobie dłonie w uroczystym ślubowaniu, że Chrystus stanie się poręczycielem rodzaju ludzkiego”¹².

Przeczytaj Pwt 5,3. Jak rozumiemy ten werset?

Co Mojżesz powiedział Izraelitom? Najpewniej podkreślił fakt, że ich przodkowie już odeszli, a wspaniałe obietnice przymierza dane patriarchom należą teraz do ich potomków. Być może w ten sposób Mojżesz chciał im dać do zrozumienia, że powinni postępować lepiej niż poprzednie pokolenie. Obietnice (i obowiązki) należały teraz do nich.

¹² Ellen G. White, *Życie Jezusa*, wyd. 16, Warszawa 2018, s. 614.

Trudno nam dzisiaj zrozumieć, jaki był starożytny świat w czasach, w których Izraelici wędrowali po pustyni. Skoro królestwa powstawały i przemijały, pozostawiając po sobie tylko ruiny (w najlepszym razie), cóż możemy wiedzieć o mniejszych pogańskich narodach, które zamieszkiwały na Bliskim Wschodzie?

Nie wiemy o nich dużo, ale wiemy jedno — ludzie ci byli pogrążeni w pogaństwie, wielobóstwie i jakichś szczególnie niszczących moralnie praktykach, w tym składaniu ofiar z dzieci. Pomyśl, jak upodlające i złe musiały być kultura i religia tych ludów, które czyniły coś takiego swoim dzieciom, i to w imię jakiegoś bożka!

Nic dziwnego, że raz po raz przez całe dzieje starożytnego Izraela Pan ostrzegł swój lud przed naśladowaniem praktyk okolicznych narodów:

— „Gdy tedy wejdiesz do ziemi, którą Pan, Bóg twój, ci daje, nie naucz się czynić obrzydliwości tych ludów” (Pwt 18,9).

Bóg powołał ten naród w szczególnym celu. Trwając w przymierzu z Bogiem, Izraelici mieli być szczególnym ludem. Mieli być wobec świata świadkami Boga, który stworzył niebo i ziemię — świadkami jedyne go prawdziwego Boga.

Przeczytaj Pwt 26,16-19. Jak podsumowana jest w tych wersetach więź przymierza między Bogiem i Izraelitami? Jak ich wierność przymierzu miała się przejawiać? Jakiego rodzaju ludźmi mieli się stać? Czego możemy się z tego nauczyć?

Ciekawe jest to, że Mojżesz zaczyna te cztery wersety słowami: „W dniu dzisiejszym...” (Pwt 26,16), jakby mówił: *Właśnie teraz (znowu) Bóg nakazuje wam czynić te rzeczy* (to samo powtarza w Pwt 26,17). Od początku bowiem nakazywał im to samo. I znowu przypomina im, że muszą po raz kolejny być wiernym, świętym i szczególnym ludem, bo taki jest sens ich istnienia jako ludu przymierza. Jako jedyny naród na ziemi znali prawdziwego Boga, prawdę o Nim oraz to, jakiego życia On pragnie dla ludzi. W rzeczywistości nie tylko mieli *teraźniejszą prawdę*, ale i niejako w swój sposób reprezentowali tę prawdę aż do czasu pierwszego przyjścia Jezusa, który sam jest Prawdą (zob. J 14,6).

Dlaczego pojęcie *dnia dzisiejszego* jest dla nas ważne w kontekście naszego poświęcenia się Bogu i wymaganiom Jego przymierza?

Bibliści od dawna dostrzegają podobieństwa między przymierzem Boga z Izraelitami a przymierzami zawieranymi między sobą przez ówczesne królestwa. To podobieństwo nie powinno nas dziwić. Pan działał wobec swojego ludu w sposób, który mógł być zrozumiały dla zwykłego człowieka.

Jednocześnie pojęcie przymierza jako prawnie wiążącej umowy między dwiema stronami, posiadającego reguły, warunki i przepisy, może się wydawać zimne i formalne. Choć ten element przymierza jest niezbędny (jako że Bóg jest Prawodawcą), to jednak nie jest dość obszerny, by objąć głębię i szerokość więzi, jaką Bóg pragnie mieć ze swoim ludem. Stąd inne obrazy użyte w *Księdze Powtórzonego Prawa* mające przedstawiać to samo pojęcie jako przymierze między Bogiem a Izraelitami, ale pogłębione dzięki ukazaniu dodatkowych jego wymiarów.

Przeczytaj Pwt 8,5; 14,1; 32,6.18-20. Jakie obrazy są użyte w tych wersetach i jak mogą one pomóc ukazać więź, jaką Bóg pragnie mieć ze swoim ludem?

Przeczytaj Pwt 4,20; 32,9. Jak obrazy użyte w tych wersetach pomagają nam zrozumieć, jakiego rodzaju więzi Bóg pragnął między Nim a Jego ludem?

W każdym przypadku pojawia się tu pojęcie rodziny, która, w ideale, powinna być najściślejszym i najbardziej nacechowanym miłością ze wszystkich związków międzyludzkich. Bóg zawsze pragnął tego rodzaju więzi ze swoim ludem. Nawet po tym, jak uczniowie Jezusa opuścili Go i zostawili samego umierającego na krzyżu, On powiedział kobietom po swoim zmartwychwstaniu:

— „Idźcie i oznajmijcie braciom moim, aby poszli do Galilei, a tam mnie ujrzą” (Mt 28,10).

Nawet po zmartwychwstaniu Chrystus nazwał swoich uczniów swoimi *braćmi*. Oto przykład miłości i łaski wobec tych, którzy z pewnością na nią nie zasługiwali. Właściwie taka była zawsze więź Boga z ludzkością — łaska i miłość oferowane tym, którzy nie zasługiwali na nie.

Jakiego rodzaju jest twoja więź z Bogiem? Jak możesz ją pogłębić i nauczyć się miłować Go, jednocześnie rozumiejąc swój obowiązek posłuszeństwa prawu Bożemu w ramach przymierza? Dlaczego te dwa pojęcia nie są sprzeczne ze sobą, ale uzupełniają się wzajemnie?

DO DALSZEGO STUDIUM

„Dążenie do życia według legalistycznej¹³ religii przez usiłowanie wypełniania wymagań prawa o własnych siłach pogłębia jedynie ducha niewoli. Nadzieja dla nas jest jedynie w przymierzu Abrahamowym — przymierzu łaski przez wiarę w Chrystusa Jezusa. Ewangelia ogłoszona Abrahamowi jako podstawa jego nadziei jest tą samą ewangelią, jaką przyjmujemy dzisiaj i na jakiej opieramy nasze nadzieje. Abraham patrzył na Jezusa, który jest Autorem i Dokończycielem Naszej Wiary”¹⁴.

„Zanim założone zostały fundamenty ziemi Ojciec i Syn połączyli się w przymierzu, aby odkupić człowieka, gdyby ten został pokonany przez szatana. Podają sobie dłonie w uroczystym ślubowaniu, że Chrystus stanie się poręczyicielem rodzaju ludzkiego. Jezus spełnił złożony ślub. Jego wołanie na krzyżu: »Wykonało się!« (J 19,30), skierowane było do Ojca. Umowa została w pełni zrealizowana. Teraz oświadcza:

— Ojcze, dokonało się. Wykonałem Twoją wolę, o mój Boże. Dzieło odkupienia jest w pełni ukończone. Jeśli Twojej sprawiedliwości stało się zadość, »chcę, aby ci, których mi dałeś, byli ze mną, gdzie Ja jestem« (J 17,24)”¹⁵.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Zastanów się nad tym, że jeszcze przed założeniem świata Ojciec i Syn *połączyli się w przymierzu*, by odkupić tych, którzy upadną. Dlaczego powinno to być pocieszeniem dla nas? Czego uczy to nas o tym, jak bardzo Bóg pragnie, byśmy byli zbawieni w Jego królestwie?

2. W jaki sposób powinniśmy jako adwentyści dnia siódmego pełnić rolę, jaką mieli pełnić starożytni Izraelici w swoich czasach? Jak możemy się nauczyć unikać błędów, które oni popełnili?

3. Dlaczego ewangelia i obietnice ewangelii są tak ważne w związku z pojęciem nowego przymierza? Jakie nowotestamentowe wersety wskazują na to, że prawo i posłuszeństwo prawu nie zostały unieważnione w nowym przymierzu, wbrew temu, czego nauczają niektórzy chrześcijanie? Jak myślisz, dlaczego tak wielu chrześcijan chętnie wierzy, że ewangelia unieważnia potrzebę przestrzegania dziesięciorga Bożych przykazań?

¹³ Zob. przyp. nr 8 na s. 13 (*przyp. red.*).

¹⁴ Ellen G. White, w: *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, t. 6, Hagerstown 1980, s. 1077.

¹⁵ *Taż, Życie Jezusa*, wyd. 16, Warszawa 2018, s. 614.